

BAYBURT DAĞÇATI KÖYÜ CAMİİ VE ÇEŞMESİ

Haldun ÖZKAN

Prof.Dr., Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi

Sanat Tarihi Bölümü

hozkan@atauni.edu.tr

Öz

Dağçatı Köyü Camii, geleneksel özellikler taşıyan Osmanlı Dönemi camilerinden biridir. XIX. yüzyılın hemen başında, 1806 yılında inşa edilmiştir. Geleneksel ahşap mimarisinin taşrada ki örneklerinden biridir. Kare planlı ahşap tavana sahip caminin tavanı dört bir yanda duvarlar üzerine oturmaktadır. Cami, iç mekândaki kalemişi süslemelerin özelliklerinden dolayı önem taşımaktadır. Süslemenin ana temasını çiçekler ve dallar, “C” ve “S” biçimli kıvrımlar, semboller ve yazı oluşturmaktadır. Caminin mimarı ve süslemeyi yapan ustası bilinmemektedir. Caminin iç ve dış mimarisi, süslemesi ve malzemesi bölgesel özellikler taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bayburt, Geleneksel, Osmanlı, Cami, Kalemişi Süsleme.

Bayburt Dağçatı Village Mosque and the Fountain

Abstract

Dağçatı Village mosque is one of the mosques of the Ottoman period that has the traditional features. It was built in 1806 at the beginning of XIX. century. It is one of the examples in the country of the traditional wooden architecture. The ceiling of the mosque that has a square planned wooden ceiling rests on the walls on all sides. The mosque has a great importance due to the features of the hand-drawn ornament at the indoor. The flowers and branches, “C” and “S” shaped ornaments, symbols and writings form the main theme of the ornament. The mosque’s architect and the master of ornament have not been known. The interior and exterior architecture of the mosque, its decoration and its material have regional characteristics.

Keywords: Bayburt, Traditional, Ottoman, Mosque, Hand -Down Decoration.

Eski adı Kondolat olan Dağçatı Köyü, Bayburt'un kuzeybatısında Trabzon-Bayburt karayoluna yaklaşık 6 km., Bayburt'a ise 42 km. uzaklıkta 1664 rakımlı yükseklikte kurulmuş küçük şirin bir Anadolu köyüdür. Anadolu'nun diğer köyleri gibi sürekli göç veren 1965 yılı nüfus sayımına göre 412, 1997 yılında 107, 2000 yılı nüfus sayımında ise 114 kişinin yaşadığı küçük bir köy olarak kayıtlara girmiştir. XIX. yüzyılın hemen başında inşa edilen ve mahalli sanatçıların emeği ile şekillenmiş Bayburt'un Dağçatı Köyündeki Osmanlı dönemi camii, geleneksel ahşap mimarisinin taşra örneklerinden biri olarak dikkat çekicidir. Küçük bir köy camisi olan Dağçatı Köyü Camii girişi üzerinde 1221 H. (1806 M.) tarihi kayıtlı olup, yaptıranı ve yapan hakkında bilgi bulunmamaktadır. Cami, güneyden kuzeye doğru yükselen eğimli bir arazi üzerine kurulmuş, 12.90 m x 10.03 m ölçülerinde kareye planlı, ahşap tavanlı camiler grubundadır (Çiz.1).

Caminin 60 cm. kalınlığındaki düzgün kesme taş duvarlarının alt ve üst kesimlerinde birer sıra ahşap hatıl kullanılarak, bölgede yaygın olan bir duvar örgüsü ile inşa edilmiştir. Doğu, batı ve güney cephede 1.00m. genişliğe sahip dikdörtgen formlu ikişer pencere açılmış, pencere çevresinde açık renkli taşlar kullanılmış ve yatay demir parmaklıklarla kapatılmıştır. Caminin kuzeybatı köşesine sonradan yerleştirilen ahşap minaresi saca kaplanmıştır. Kuzeyindeki son cemaat yeri de geç dönem eklemesidir (Foto. 1, 2, 3).

Camiye sonradan eklenen son cemaat yeri içerisinde, basık kemerli sade düzenlenmiş bir giriş vardır. Buradan dört ahşap sütunla taşınan mahfil bölümüne ulaşılmaktadır. Mahfil kısmı iki katlı olarak düzenlenmiş, üst kat mahfil kısmına cami içerisinden girişin hemen sağında on bir basamaklı merdivenle ulaşılırken, son cemaat yerinden de kadınlar mahfiline ulaşım sağlayan ayrı bir kapı daha açılmıştır. Mahfilin cumba kısmının ön yüzünde ve yanlarında bezemeler vardır. Bu bezemeler iki kuşak halinde düzenlenmiş geometrik desenli rozetler ve kıvrımlardan teşekkül etmiştir. Orta kısmına üzeri yapraklarla süslenmiş bir rozet işlenmiştir. Cumbanın doğusunda 1221 tarihi yazılmıştır. Mahfili taşıyan ahşap sütunların mihraba bakan yüzlerinde ise daire içerisine alınmış altıgenler, kareler ve üçgenlerden oluşan geometrik süslemeler yapılmış ve altın yaldız rengine boyanmıştır (Foto. 4, 5-7, 8).

Caminin ahşap tavanı dört bir yanda duvarlar üzerine oturmaktadır. Tavan ortasında kareye yakın ölçülerde düzenlenmiş basit süslemeli bir tavan

göbeği vardır. Dıştan içeriye doğru daralan altı bordüre sahip tavan göbeğinin, dıştaki iki bordürü boş bırakılmış, üç ve dördüncü bordürlerinde ise yüzeysel olarak “S” ve “C” kıvrımlarından oluşan süsleme yapılmıştır. Göbeğin ortasında çarkıfelek motifini andıran bir rozet de işlenmiştir. Köşelerden uzatılan geometrik şeritlerle çaprazlama olarak dörde bölünen tavan göbeğinin batı kısmında, “*Ya Allah Muhammed*” yazısı süslemenin arasında okunabilmektedir. Tavan göbeği yeşil, süslemeler ise altın yıldız rengine boyanmıştır (Foto. 6). Caminin üzeri dıştan halk arasında “hardıma” diye adlandırılan ince tahta ve¹ sonra üzeri oluklu kiremitle kapatılmış, yakın zamanda ise kiremitler sökülerek sac ile kaplanmıştır.

Caminin güney duvar ortasında mihrap, güneybatı köşesine minber, güneydoğu köşesine ise vaaz kürsüsü yerleştirilmiştir (Foto. 9-10).

Mihrabı yarım silindir şeklinde 2.14m. genişliğe, 0.40m. derinliğe sahiptir. Yukarıya doğru küçülen dört kademe gösterir ve üst kısmında 1221 tarihi yazılıdır. Nişin etrafı basit geometrik süsleme ile çevrilidir. İki iç bükey silme ile sınırlandırılan mihrabın üzerinde taç kısmı bulunur. Barok dönemin “S” ve “C” kıvrımları ve yaprak motifleri ile bezemeli taç kısmının ortasına iki satır halinde “Küllemâ dehale aleyhâ Zekerıyyal Mihrabe” ayeti yazılmıştır (Foto. 11). Mihrap yeşile, süslemeleri ise altın yıldız rengine boyanmıştır.

Mihrabın soluna güneybatı köşeye yerleştirilen minber ahşaptan yapılmış bölgesel özelliklerle şekillenmiştir. Sade düzenlenen minber 3.20 m. uzunluğunda 80 cm. genişliğindedir. Taç kısmında “S” ve “C” kıvrımları ile yaprak motifleri ajur tekniğinde bezenmiş, kitabelik kısmında aynalı olarak “Muhammed” yazılmıştır (Foto. 12). Taç kısmı ay yıldız motifi ile tamamlanmıştır. Minberin aynalık ve korkuluk kısımları ise düz bırakılmış herhangi bir süsleme yapılmamıştır. Minber yeşile, süslemeleri ise altın yıldız rengine boyanmıştır. Minberin köşk kısmı kısa tutulmuş, külah ve alemle son bulmaktadır.

Vaaz kürsüsü, mihrabın solunda, caminin güneydoğu köşesine çıkma şeklinde yarım yuvarlak olarak duvara monte edilmiştir. Vaaz kürsüsüne, üç basamaklı merdivenle çıkılmaktadır. Kürsünün üst bölümü üç kuşak halinde

¹ Hardıma suya ve kara dayanıklı ağaçtan yapılmış tahtalara verilen yöresel bir isimdir.

düzenlenmiş, alttaki en geniş kuşakta parmaklık, ortadaki dar kuşakta palmet ve üstteki kuşakta ise “C” kıvrımlı süslemeler altın yıldız rengine boyanmıştır.

Dağçatı Köyü Camiinin içerisinde kalemişi tarzında yapılan süslemeleri bir köy camisi için hayli zenginlik gösterir. İç mekan duvarları düzgün beyaz badana ile kaplı olup güney, batı ve doğu duvar yüzeylerinde kök boylarla yapılmış bitkisel ve sembolik karakterli kalemişi süslemeler görülmektedir. Bu tasvirler özellikle Batılılaşma dönemi süsleme özelliklerinin bölgesel yorumlarla bir köy camine yansımaları olarak dikkat çekicidir.

Mihrabın her iki yanında simetrik olarak dal ve çiçek motiflerinden oluşan birer çelenk ile çelengin ortasına asılı bir şekilde terazi motifleri yerleştirilmiş, terazi kefaletlerinin arasında ağzı açık bir makas motifleri betimlenmiştir. Çelenk, terazi ve makasın yer aldığı kompozisyonda kırmızı, siyah ve yeşil renkler kullanılmıştır (Foto. 13, 14, 15, 16).

Güney duvarında süslemeler mihrabın taç kısmı ile tavan seviyesi arasında toplanmıştır. Pencerelerin üst kısmında çelenk şeklinde dört madalyon işlenmiş, ortada mihrabın üstünde Allah (c.c), ve Muhammed (s.a.v.) (Foto. 17), güneybatı köşede Ebubekir (r.a) (Foto. 21), güneydoğu köşede ise Ömer (r.a) (Foto. 22) yazılmıştır. Sadece Allah (c.c) ve Muhammed (s.a.v.) madalyonunu çevreleyen çelenklerin birleştiği yerde karşılıklı iki hilalin ortasına yıldız yerleştirilmiştir. Madalyonlar arasında simetrik olmak üzere Kur'anı Kerimlerin asılı olduğu ikişer musaf kabı işlenmiştir. Dikdörtgen şeklindeki musaf kabının ön kısımları kapak şeklinde düzenlenmiş, üst kısımları askılı, alt kısımları ise püsküllü olarak tasvir edilmiştir. Musaf kablaları üzerinde yeşil ve sarı tonlar hakimdir (Foto. 18). Orta kısmında vazodan çıkan her iki yana doğru gelişen dal üzerinde çiçek motiflerine yer verilmiştir. Dallar yeşil, uç kısımlarındaki çiçekler ise sarı ve kırmızı renkte işlenmiştir.

Güney duvarın en üst kısmında madalyonlarla tavan arasına on iki kandil motifleri zincirlerle tavandan asılıymış gibi tasvir edilmiştir. Zincirleri ile kırmızıya boyanmış kandiller içerisinden çıkan gül motifleri işlenmiştir. Kandillerle tavan arasındaki dar bordür, kirpi saçak veya testere dişi olarak isimlendirilebilecek süsleme, caminin içten tavan seviyesinde dört bir yanını dolanmaktadır.

Caminin batı duvarında ise minberin hemen üzerinde “*Kelime-i Tevhid*” yazılmıştır. Pencerelerin üst kısmında çelenk şeklinde iki madalyon işlenmiş, güneybatı köşede Osman (r.a) (Foto. 23), ortada ise Hasan (r.a) (Foto. 25) yazılmıştır. Bu iki madalyon arasına da yine üç kandil motifi işlenmiştir. Batı duvarının üst kısmında sülüs harflerle Besmele ile başlayan

جَنَّاتٍ عَدْنٍ مَّفْتَحَةٌ لَهُمُ الْأَبْوَابُ

Kur’an-ı Kerim’in Sâd Suresinin 50. Ayeti:

“*Cennâti adnim müfettahatel lehümül ebvâb*” (Adn Cennetleri vardır. Kapıları onlar için açılmıştır) yazılmıştır. Bunun hemen altında orta kısımda geniş ağızlı ayaklı kırmızı bir kaseden çıkan gül demeti tasviri yapılmıştır (Foto. 20). Kırmızı, yeşil ve sarının kullanıldığı gül ve dalları gerçekçi bir anlatımla tasvir edilmiştir. Kuzeybatı köşede ise bu defa duvar ortasına serbest bir şekilde bir dala bağlı olarak nar çiçekleri işlenmiştir (Foto. 15).

Caminin doğu duvarında vaaz kürsüsünün hemen üzerinde “*Maşallah*” yazılmıştır. Onun hemen üzerinde çelenk şeklinde iki madalyon işlenmiş, güneydoğu köşede Ali (r.a), (Foto. 24), ortada ise Hüseyin (r.a) (Foto. 26) yazılmıştır. Bu iki madalyon arasına da yine kırmızı renkli üç kandil motifi görülmektedir. Doğu duvarının üst kısmında Kur’an-ı Kerim’in

أَدْخُلُوهَا بِسَلَامٍ أَمِينٍ

Hicr Suresinin 46. Ayeti:

“*Udhûlühâ biselâmin*

âminîn” ((Onlara şöyle denecek:) “Selametle, güven içinde oraya girin!) yazılmıştır. Bunun hemen altında orta kısımda geniş ağızlı ayaklı turuncu bir kâsenin içerisine iki kenara ibrik, ortaya bir vazo yerleştirilmiştir. İbriklerin birinden narçiçekleri, diğerinden çam kozalakları çıkmıştır. Ortadaki vazoda ise çiçek motifleri görülmektedir (Foto. 19). Doğu duvarının kuzey köşesindeki pencere üzerinde ise yine bir çelenk motifi yapılmış ve içerisine “*Ya Hafiz*” yazılmıştır. Caminin kalemişi süslemelerinde renk ve üslup olarak bir bütünlükten söz etmek mümkündür.

Çeşme: Tek parça taştan oyularak su teknesi şeklinde düzenlenmiş, 0.50 cm. yüksekliğinde, 80 cm. genişliğinde, 40 cm derinliğinde bir çeşmedir. Çeşmenin arka yüzünde 5 cm. ağız açıklığına sahip ve kaynaktan suyu getiren pöhrenk bulunmaktadır. Su teknesinin içerisine dolan su iki lüleden akıyor. Su teknesinin hava alması ve fazla suyun tahliye edilmesi içinde iki lülenin ortasında üst seviyede bir açıklık bırakılmış, su teknesinin üzeri tek

parçadan oluşan taş bir kapakla kapatılmıştır. Günümüzde bu çeşmenin hemen yanına yeni bir çeşme yapıldığı için bu çeşmenin suyu akmamaktadır (Foto. 26-30).

Değerlendirme ve Sonuç

Ahşap direkli ve tavanlı camilerin ortaya çıkış tarihi, İslamiyet'in ilk dönemlerine kadar indiği bilinmektedir. Anadolu'da ise XIII. yüzyıldan başlayıp, XX. yüzyılın başlarına kadar ahşap direkli cami yapma geleneği devam etmiş, özellikle de Orta ve Batı Anadolu'da yaygın olarak kullanılmıştır (Denktaş, 2004: 68). Bu plan tipinin önemli örnekleri arasında Konya Sahip Ata Camii (1258), Beyşehir Eşrefoğlu Camiidir (1299) (Arık, 1973: 8), Ankara Hacı İvaz Camii, Kastamonu–Kasabaköy'deki Candaroğlu Mahmut Bey Camii (1366) ve Ankara Arslanhane Camii (1290) gösterilebilir. Anadolu'daki geç dönem örnekleri olarak da Ankara Mukaddem Camii (XVII–XVIII. yüzyıl), Ayaş Şeyh Muhiddin Camii (XVII–XVIII. yüzyıl), Ankara Ramazan Şemseddin Camii (XVII–XVIII. yüzyıl), Ağaç Ayak Camii (1705), Leblebici Camii (1713) ve Celal Kaddani Camilerini saymak mümkündür (Köşklü, 1993: 179). Bayburt'un Dağçatı Köyünde inşa edilen (1221) caminin kare planı ve ahşap tavanı son derece iddiasız, basit bir Anadolu cami örneğini teşkil etmektedir. Bu caminin tanıtılma sebebi plan ve ahşap özelliklerinden ziyade, iç mekandaki kalemişi süslemeleri ile bölgede başka cami örneklerinde rastlanmayan bir süslemeye sahip olmasındandır.

Geleneksel Türk mimari süslemeciliğinde bitkisel motif ve kompozisyonlar çok önemli yer tuttuğu mevcut örneklerden bilinmektedir. Anadolu Selçuklu sanatından beri tasvir alanında çiçek ve meyva motiflerine ilgi duyulmuş ve bunlar genellikle soyut karakterler olarak da tasvir edilmişlerdir (Arık, 1988: 132). XIII. yüzyılda Divriğ Ulu Camiisinin kuzey taçkapısında bulunan bitkisel motifler, XIV. yüzyılın başında Erzurum Yakutiye Medresesinin taçkapısındaki hayat ağacı motifinin bir vazodan çıkan yapraklar gibi algılanan tasviri, Doğu Anadolu Bölgesinde bu tasvirlerin güzel ve erken örnekleri olarak gösterilebilirler. XV. yüzyıldan itibaren "Hatâyî" denen natüralist eğilimli üslubun gelişmesi, bu tür resimlere kaynak olarak görülmüştür (Arık, 1988: 132). Osmanlı süsleme sanatının ana motiflerini natüralist süsleme oluşturmaktadır. Batılılaşma döneminde ise

“C” ve “S” biçimli kıvrımlar ve Barok üsluptaki vazo motifleri en çok karşılaşılan tasvirler arasındadır. Bazı resimler, belli bazı varlıkların görüntüsünü yansıttığı halde, sadece o varlıkları tasvir amacıyla yapılmadığını, bir takım sembolik anlamları bulunması gerektiğini düşündürecek kompozisyon biçimleri ile de kullanılmışlardır. XVIII. yüzyılın ikinci yarısından itibaren özellikle kalemişi bezeme İstanbul’daki uygulamalar örnek alınarak yerel ustalarca geliştirilmiştir (Renda, 1984: 1530). XIX. yüzyılda ise Anadolu’da bu gelenek küçük ölçekteki camilerde bölgesel yorumlarla İstanbul’a öykünerek devam ettirilmiştir.

Bayburt’un Dağçatı Köyü Camii’nde, vazolardan çıkan değişik bitki motifleri dışında, yine Anadolu’nun bazı köy camilerinde karşılaşılan ve halk arasında tılsım olarak kabul edilen ve ikonografik anlamlarının olduğunu düşündüğümüz motiflere de yer verilmiştir.

Bayburt’un Dağçatı Köyü Camii süslemeleri bir manzara resmi veya mekanı derinleştirmek amacıyla yönelik bir uygulama değil, tamamen bezeme unsuru olarak kullanılmış örneklerdir. Camideki bezemelerini; çiçekler ve dallar, “C” ve “S” biçimli süslemeler, semboller ve yazı olmak üzere başlıca dört grup altında toplayabiliriz.

Çiçek ve dallarda üç ana tip vardır. Birincisi vazodan çıkan çiçekler şeklindeki düzenleme ki genellikle gül, nar çiçeği ve koza motifleri caminin hem doğu hemde batı duvarında işlenmiştir. Gül Tasavvufta Hz. Peygamberin sembolüdür (Duran, 1992: 332). Kokusuyla ve görüntüsüyle çiçeklerin içerisinde ayrı bir yeri vardır. Bu camide gül tek olarak değilde, deste şeklinde vazo içinden taşan güller olarak tasvir edilmiştir. Nar ise Tevrat ve İncil’in yanı sıra Kur’an-ı Kerim ve hadislerde de adı açıkça zikredilen bir meyve olduğu için kutsal kabul edilmiş ve bu durum ona ayrı bir önem kazandırmıştır. Nar ebedi hayat ve kudret sembolü olarak kullanılmıştır. Kur’an-ı Kerim’de meyve olarak üç ayette adı geçmektedir. Bunlardan birinde cennet, diğer ikisinde ise dünya nimeti olarak anılmaktadır. Hadislerde ise daha çok insanoğlu için faydasına vurgu yapılarak şifa yönüne dikkat çekilmiştir (Çağlıtütüncügil, 2013: 80).

İkincisi yazıların etrafını saran çelenk şeklindeki tasvirler bunlar caminin kuzey dışındaki üç duvarında da kullanılmıştır. Üçüncüsü ise serbest dallar ve uçlarındaki çiçeklerden oluşan tasvirlerdir bunlarda yine caminin doğu ve batı duvarında kullanılmıştır.

Caminin mihrap ve minberin taç kısmında, tavan göbeğinde ve vaaz kürsüsü üzerinde ahşap üzerine kazınarak yapılmış “C” ve “S” biçimli süslemeler, altın yaldızına boyanarak kullanılmıştır. Benzer örnekler özellikle İç Anadolu Bölgesinde, Tokat ve çevresindeki tekke ve türbelerde (Çal, 1993: 298) ayrıca Karadeniz bölgesi ahşap camilerinde (Karpuz, 1990:285) ve Ege Bölgesi camilerinde (Duran, 1992: 332; Bozer, 1987: 15) görmek mümkündür.

Cami bezemeleri arasında diğer bir grubu sembolik anlamları ile dikkat çeken motifler oluşturmaktadır. Bunlar arasında makas, terazi, kandil ve musaf kabı gibi motifler yer alır. Ağırlıklı olarak caminin güney duvarında kullanılan bu motiflerin halk arasında ahiret inancıyla yakın bir ilişki dahilinde ikonografik anlamlarının olduğunu düşünmek mümkündür. Bölgedeki mezar taşları üzerinde de benzer motiflerin tercih edilmiş olması, inanç ve geleneğin bezemeye aktarılmış bölgesel bir yorumu olarak görülebilir (Sağiroğlu, 2005: 418). Mezarlarda daha çok mesleki teşkilatları tanımlar nitelikte kullanılan motiflerin camilerde de kullanılmış olması bir hayli ilgi çekicidir. Özellikle Ahi zaviyelerinde bütün Ahilerin katılımıyla düzenlenmekte olan Ahilik töreninde icazet verilen kimseye bağlı bulunduğu sanat kolunu sembolize eden terazi, makas v.b eşyalar gibi hediyeler verilmektedir. Yakın zamana kadar Ahilik töreni esnaf ve sanatkarlar arasında yaşatılmıştır. Mezar taşlarından sonra camide de mesleki teşkilatın belirleyici unsurları olarak dikkat çeken terazi, makas ve Kuran-ı Kerimin birlikte verilmesinin dinsel anlamlarının da olabileceği düşünülmelidir. Özellikle Bayburt’un Gümüşdamla Köyü Camiinin vaaz kürsüsü üzerinde de Kuran-ı Kerim ve terazinin yer alması bu motiflerin dinden ayrılmadan, dinin emrettiği hak ve adaletin temsili olarak da kullanılmış olabileceğini düşündürmektedir. XVIII. ve XIX. yüzyıllarda Anadolu genelinde cami, türbe, zaviye ve tekkelerde çeşitli semboller (makas, terazi, Kuran kabı, kılıç, taç, tesbih, kandil, teber, barutluk v.b.) ve çiçek motifleri ile yapılan süsleme anlayışının varlığı izlenmektedir.

Camideki bezeme unsuru olarak nitelendirebileceğimiz bir diğer grupta yazıdır. Özellikle caminin kuzey dışındaki üç duvarında bitkisel süsleme ile birlikte sülüs yazı kuşakları da caminin bezeme unsuruna ciddi bir katkıda bulunmuştur. Yazılar çelenk içine alınarak ve serbest şekilde olmak üzere iki şekilde kullanılmıştır. Allah (c.c), Muhammed (s.a.v), dört

halife, Hasan (r.a) ve Hüseyin (r.a) isimleri çelenk içerisinde yazılırken, “*Ya Hafız*”, “*Maşallah*” ve “*Kelime-i Tevhid*” ile diğer ayetler serbest olarak herhangi bir kartuş içerisine alınmadan yazılmıştır. Camideki yazıları yazan hattatın kim olduğu tespit edilememiştir.

Anadoluda bazan sanat ve estetik bakımından son derece başarılı ve yoğun süsleme programına sahip camiler görülürken, bazanda Bayburt’un Dağçatı Köyü Camii’nin de olduğu gibi mütevazı süslemeye sahip örneklerle karşılaşılabilir. Ancak herşeye rağmen Anadolu’nun ücra köyünde inşa edilmiş bu küçük caminin süslemeleri, dönem içerisinde benimsenen ve moda olarak uygulanan süslemenin Anadolu’nun bölgesel bir temsilcisi olması bakımından tanınmayı hak eden bir yapıdır.

Kaynakça

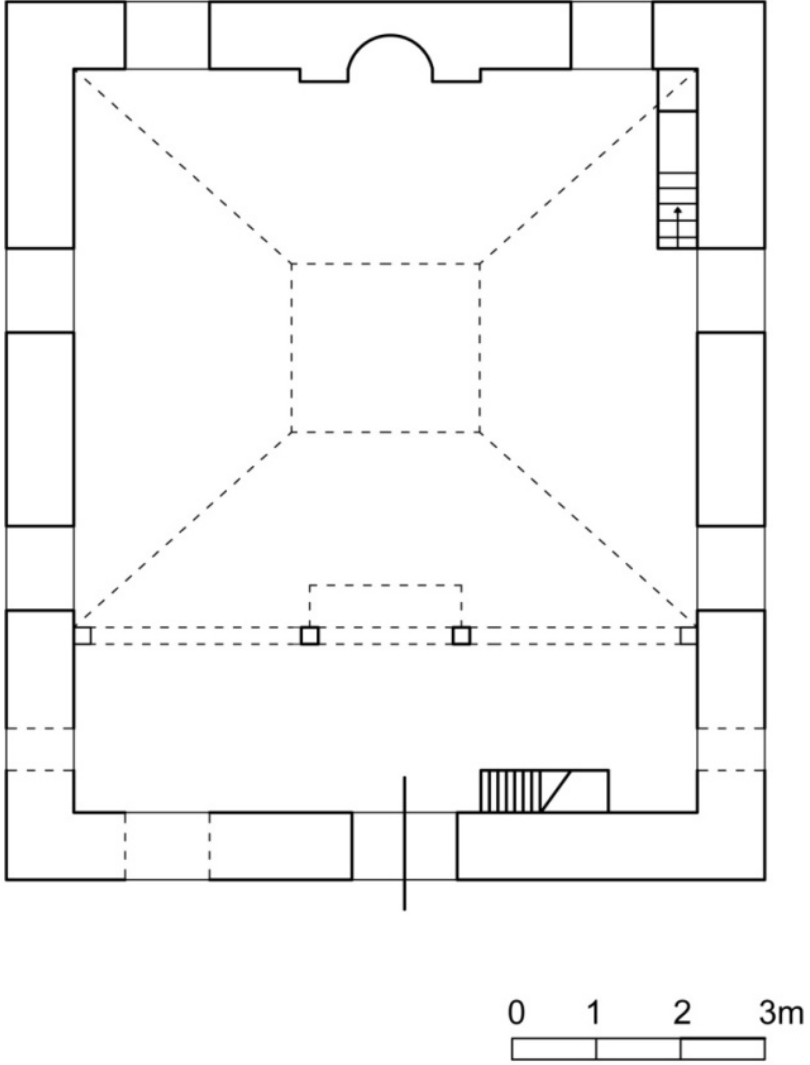
- Arık, R.(1988). *Batılılaşma Dönemi Anadolu Tasvir Sanatı*, Ankara.
- Bozer, R. (1987). “*Kula Emre Köyünde Resimli Bir Cami*”, *Türkiyemiz*, S.53, 15-22.
- Çağlıtütüncügil, E. (2013). “Türk Süsleme Sanatında Nar: “Form, Köken ve İkonografik Anlamı” Türklük Bilimi Araştırmaları, XXXIII, 61-92.
- Çal, H.(1993). “Tokat Zile Yeşilce Köyü Şeyh Eylük Türbesi” *Selçuk Üniversitesi Selçuklu Araştırmaları Merkezi Prof. Dr. Yılmaz Önge Armağanı*, Konya, 293-306.
- Denktaş, M. (2001). “Kayseri- Develi Şihli Kasabası Yusufpaşa Camii”, *Prof. Dr. Zafer Bayburtluoğlu’na Armağan, Sanat Yazıları*, Kayseri, 201-205.
- Denktaş, M. (2004). “Pınarbaşı Uzunyayla’daki Ahşap Direkli Camiler”, E. *Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S.16, Kayseri, 53-89.
- Duran, R.(1992). “Seki-Tekke Camii ve Tekke Sanatı ile İlgisi Üzerine” *Dokuz Eylül Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi Dergisi*, VII, İzmir, 323-349.
- Karpuz, H.(1990). “Trabzon’un Çaykara İlçesi Köylerinde Bulunan Bazı Camiler” *Vakıflar Dergisi*, Sayı, XXI, İstanbul, 281-299.
- Köşklü, Z.(1993). I. Abdülhamid Dönemi (1774–1789) Osmanlı Dini Mimarisi, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji ve Sanat Tarihi Anabilim Dalı (Yayımlanmamış) Yüksek Lisans Tezi*, Erzurum.

Renda, G.(1984). “19.yüzyılda Kalemışı Nakış-Duvar Resmi”, *Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi*, C.6, İstanbul, 1530-1533.

Sağıroğlu, A.(2005). *Kayseri Zamantı Irmağı Çevresindeki Bezemeli Mezar Taşları*, Kayseri.

Harita 1: Bayburt/ Dağçatı Köyü Konumu.

Çiz. 1: Bayburt/ Dağçatı Köyü Camii Planı.

Foto. 1: Caminin doğu cephesi.

Foto. 2: Caminin güneydoğu cephesi.

Foto. 3: Caminin güneybatı cephesi.

Foto. 4: Mihrap, minber ve vaaz kürsüsü.

Foto. 5: Kadınlar mahfili.

Foto. 6: Tavan göbeği süslemeleri.

Foto. 7: Mahfil cumbası süslemeleri.

Foto. 8: Mahfil cumbası süslemeleri.

Foto. 9: Doğu duvarındaki süslemeler.

Foto. 10: Batı duvarındaki süslemeler.

Foto. 11: Mihrap tacında süsleme ve yazı.

Foto. 12: Minber tacında süsleme ve yazı.

Foto. 13: Terazi ve makas motifi.

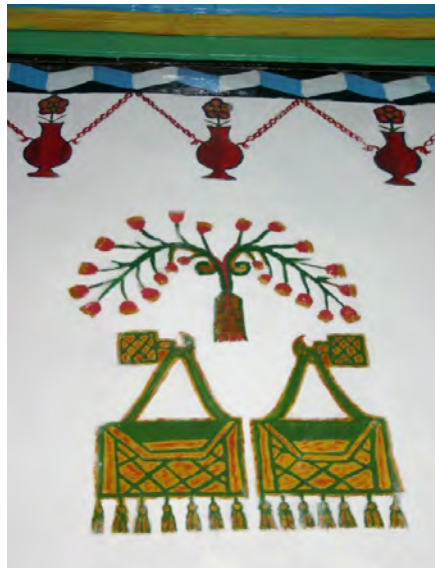

Foto. 14: Musaf kabı ve kandil motifleri.

Foto. 15: Besmele ve çiçek motifleri.

Foto. 16: Hicr Suresi 46. Ayet ve çiçekler.

Foto.17: Allah (c.c.) ve Muhammed (s.a.v).

Foto.18: Musafir kabir ve çiçek motifleri.

Foto. 19: Vazodan çıkan nar ve kozalar.

Foto. 20: Vazodan çıkan güller.

Foto. 21: Hz.Ebubekir (r.a).

Foto. 22: Hz. Ömer (r.a).

Foto. 23: Hz. Osman (r.a).

Foto. 24: Hz. Ali (r.a).

Foto. 25: Hz. Hasan (r.a).

Foto. 26: Hz. Hüseyin (r.a).

Foto. 27: Caminin çeşmesi.

Foto. 28: Caminin çeşmesi ve kapağı.

Foto. 29: Çeşmenin su teknesi.

Foto. 30: Eski ve yeni çeşme.